

Қысқаша әдіснамалық түсініктемелер

Ауыл шаруашылығы өнімдерінің (көрсетілетін қызметтерінің) жалпы шығарылымы – аяқталмаған өндіріс құнының жыл басынан жыл соңына өзгеруін қоса алғанда өсімдік және мал шаруашылығында құрылған өнімдер мен көрсетілетін қызметтердің жалпы құны.

Егістік жерлер – ауыл шаруашылығы дақылдары егілген жердің ауданы. Оның құрамына, қысқы солғандарын есептен шығарып тастағандағы өткен жылғы егілген күздіктер, дербес ауданға, соның ішінде солған күздіктердің орнына қайта себілгендерді қоса, ағымдағы жылы егілген жаздық дақылдар және берілген жылы егілген көпжылдық шөптер (бүркемесіз), бұрынғы жылдары егілген көпжылдық шөптердің биыл жиналатын ауданы, яғни көктемге сақталған шабындық ауданы кіреді. «Анықталған егіс алқабы» көрсеткіші ауыл шаруашылығы кәсіпорындарындағы бойынша «Ауыл шаруашылығы дақылдарын жинау туралы» 29-аш нысаны бойынша статистикалық байқау деректері негізінде, шаруа немесе фермер қожалықтары және жұртшылық шаруашылығы бойынша әр шаруашылық бойынша есепке алу және есепті жылдың 1 шілдесіне шаруа немесе фермер қожалықтарының есебі негізінде қалыптастырылады.

Ауыл шаруашылығы дақылдарын жалпы жинау – әртүрлі ауыл шаруашылығы дақылдарының барлық егістігінен, ауыл шаруашылығы екпелерінен немесе басқа ауыл шаруашылығы жерлерінен өндірілген (жиналған) өнім.

Ауыл шаруашылығы дақылдарының түсімі – жер бірлігінен ауыл шаруашылығы өнімінің орташа жиналымын сипаттайтын көрсеткіш, 1 гектардан жиналған центнермен жалпы жинаудың жиналған алқапқа қатынасы ретінде есептеледі.

Ауыл шаруашылығы малдары мен құстарының саны – есепті күнге шаруашылықтарда бар тірі мал мен құстың саны.

Мал шаруашылығының өнімін өндіру – ауыл шаруашылығы малдарын пайдалану нәтижесінде дайын өнімдерді және шикізатты өндіру (сүт, жұмыртқа, жүн, тері және т.б.), мал және құстың барлық түрлерін шаруашылықта сою немесе союға өткізу, ара шаруашылығы және терісі бағалы аң шаруашылығы өнімі.

Мал мен құстың шаруашылықта сойылғаны немесе союға өткізілгені - тікелей шаруашылықта немесе қасапханада мал мен құсты етті өз қажеттіліктеріне пайдалану үшін, ұйымдарға, кәсіпорындарға және шаруашылықтың қызметкерлеріне, соның ішінде баспа-бас мәмілелер бойынша сату немесе беру үшін сою, сондай-ақ мал мен құсты базарларды қоса алғанда тамақтандыру желілері (асханалар, мейрамханалар, дәмханалар), сауда желісі арқылы даярлау ұйымдарына, өңдеу кәсіпорындарына союға сату, сондай-ақ экспортқа шығару.

Сүт өндіру нақты сауылған сиыр, қой, ешкі, түйе, жылқы сүтінің, оның өткізілгеніне немесе бір бөлігі шаруашылықта бұзаулар мен торайларды суаруға кеткеніне қарамастан сипаттайды. Емізіп асырау кезінде бұзаулар сорған сүт өнімге кірмейді және бір сиырдан сауылатын сүт мөлшерін анықтағанда есепке алынбайды.

Жүн өндіру оның сатылғаны немесе ішкішаруашылық қажеттілігіне жұмсалғанына қарамастан қой, ешкі және түйенің барлық нақты қырқылған жүнін түгел есептейді. Қой терісін былғарыға өнеркәсіптік өңдеу кезінде алынған жүн («қышқыл жүн» деп аталатын) өнімге енгізілмейді. Жүннің салмағы тура қыркүдан кейінгі табиғи салмақта көрсетіледі.

Жұмыртқа өндіру құстар санын ұдайы өсіруге (инкубацияға, басқаға) жұмсалған жұмыртқа санын қоса, олардың бір жылда үй құстарының барлық түрлерінен жиналғанын есептейді.

Мал мен құстың өнімділігі – мал мен құстың 1 басына мал шаруашылығы өнімінің өндірісін сипаттайтын көрсеткіш. Өнімділікті 1 сауылатын сиырға орташа сүт сауымы, 1 мекиеннің орташа жұмыртқа шығымы, 1 қойдан қырқылған жүннің орташа шығымы, 1 мал басының орташа тірілей және сойыс салмағы сияқты көрсеткіштер сипаттайды.

Қазақстан Республикасы
Ұлттық экономика министрлігі
Статистика комитеті

www.stat.gov.kz

Сізге бұдан да толығырақ ақпарат қажет пе?

Республикамыздың әлеуметтік-экономикалық дамудың барлық негізгі индикаторларын Статистика комитетінің www.stat.gov.kz интернет ресурсынан таба аласыз.

«Қазақстан Республикасының ауыл, балық және орман шаруашылығы» статистикалық жинағы 2017 жылғы қазан айында шығарылып, «Ресми статистикалық ақпарат/Жинақтар, журналдар, талдамалық материалдар мен электронды кестелер» бөлімінде орналастырылады. Жинақта ауыл, орман және балық шаруашылығының дамуын сипаттайтын негізгі көрсеткіштер жарияланады. Сондай-ақ, «Қазақстан Республикасында мал шаруашылығы дамуының негізгі көрсеткіштері», «Қазақстан Республикасындағы ауыл шаруашылығы өнімдерінің (көрсетілетін қызметтерінің) жалпы шығарылымы», «Қазақстан Республикасында балық аулау және аквадәсіру дамуының негізгі көрсеткіштері», «Қазақстан Республикасындағы орман шаруашылығы», «Қазақстан Республикасындағы аңшылық шаруашылығы» және т.б. жыл сайынғы статистикалық бюллетендері «Ресми статистикалық ақпарат/Жедел деректер (жедел ақпарат, бюллетендер)» бөлімінде орналастырылған.

Сіздің өзге де сұрақтарыңыз бар ма?

Өндіріс және қоршаған орта статистикасы
басқармасына хабарласыңыз:

Айгүл Тоқтарханқызы Епбаева

Басқарма басшысы
Тел. +7 7172 749056
E-mail: a.epbaeva@economy.gov.kz

Светлана Александровна Тимофеева

Бас сарапшы
Тел. +7 7172 749319
E-mail: sv.timofeeva@economy.gov.kz

Біздің мекенжайымыз:

Қазақстан Республикасы, 010000
Астана қаласы, Мәңгілік ел, 8
Министрліктер Үйі, 4 кіреберіс
Ақпараттық қызмет: +7 7172 749010, 749011
Факс: +7 7172 749546
E-mail: kazstat.rk@gmail.com
Интернет-ресурсы: <http://www.stat.gov.kz>
Таралымы: 300 дана

Қазақстанның ауыл шаруашылығы

Сіз білесіз бе...

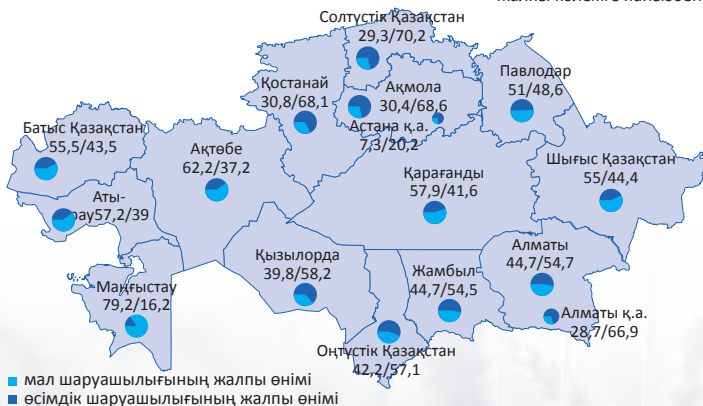
- 2016 жылы республикада еттің әрбір бесінші килограммы Алматы облысының шаруашылықтарында, сүттің әрбір алтыншы литрі – Шығыс Қазақстан шаруашылықтарында өндірілген. Соңғы 10 жыл ішінде ШОҚ-та жұмыспен қамтылғандар саны 1,7% көбейді
- Қазақстан 2016 жылы республиканың әрбір тұрғынына шаққанда 1,2 тоннадан келетін 20,6 млн. тонна астық алды

Ауыл шаруашылығы өндірісінің негізгі көрсеткіштері

	2012	2013	2014	2015	2016
Ауыл шаруашылығы өнімдерінің (көрсетілетін қызметтерінің) жалпы шығарылымы, қолданыстағы бағаларда, млн. теңге	2 393 619,0	2 949 485,0	3 143 678,1	3 307 009,6	3 684 393,2
өсімдік шаруашылығының жалпы өнімі	1 241 517,0	1 683 851,4	1 739 436,4	1 825 236,7	2 047 580,8
мал шаруашылығының жалпы өнімі	1 145 437,3	1 256 871,7	1 393 762,0	1 469 923,1	1 621 541,4
ауыл шаруашылығы салаларындағы қызметтер	6 664,7	8 761,9	10 479,7	11 849,8	15 271,1
Ауыл шаруашылығы жалпы өнімінің (қызметтерінің) нақты көлем индексі, өткен жылға пайызбен	85,2	109,7	101,0	103,4	105,4
өсімдік шаруашылығының жалпы өнімінің нақты көлем индексі	78,3	116,9	99,1	104,0	107,5
мал шаруашылығының жалпы өнімінің нақты көлем индексі	96,0	101,9	103,3	102,7	102,8
ауыл шаруашылығы салаларындағы қызметтердің нақты көлем индексі	93,0	129,1	134,8	112,0	115,3

2016 жылғы ауыл шаруашылығы өнімдерінің (көрсетілетін қызметтерінің) жалпы шығарылымындағы өсімдік және мал шаруашылықтарының үлестері

жалпы көлемге пайызбен

■ мал шаруашылығының жалпы өнімі
■ өсімдік шаруашылығының жалпы өнімі

Шаруашылық санаттары бойынша ауыл шаруашылығы өнімдерінің (қызметтерінің) жалпы шығарылымының құрылымы

қорытындыға пайызбен

Жекелеген ауыл шаруашылығы дақылдарының жиналған алқабы

мың га

	2012	2013	2014	2015	2016
Дәнді (күрішті қосқанда) және бұршақты дақылдар	14 920,0	15 688,4	14 654,5	14 660,5	15 313,8
Картоп	188,4	184,2	185,1	189,8	186,2
Күнбағыс	682,3	822,4	768,7	701,3	807,5
Қант қызылшасы	9,0	2,4	1,0	7,5	12,1
Шитті-мақта	144,7	138,0	127,6	98,6	109,6
Көкөністер	128,3	132,0	136,5	139,1	145,4
Бақша дақылдары	79,8	80,6	88,8	94,4	93,5
Жүзім	11,0	11,2	12,1	12,9	12,3
Шеکیلдеуік пен сүйекті жемістер	30,1	30,9	32,4	33,2	41,5
Жидекті дақылдар жемістері	2,6	2,7	2,5	2,5	2,5
Жанғақ	0,5	0,5	0,4	0,4	0,4

Жекелеген ауыл шаруашылығы дақылдарын жалпы жинау

мың тонна

	2012	2013	2014	2015	2016
Дәнді (күрішті қосқанда) және бұршақты дақылдар	12 864,8	18 231,1	17 162,2	18 672,8	20 634,4
Картоп	3 126,4	3 343,6	3 410,5	3 521,0	3 545,7
Күнбағыс	400,3	572,7	512,8	534,0	754,9
Қант қызылшасы	151,6	64,6	23,9	174,1	345,0
Шитті-мақта	379,7	396,7	320,7	273,9	286,7
Көкөністер	3 061,5	3 241,5	3 469,9	3 564,9	3 795,2
Бақша дақылдары	1 649,9	1 713,0	1 928,0	2 087,6	2 070,9
Жүзім	71,7	68,1	70,3	63,4	75,0
Шеکیلдеуік пен сүйекті жемістер	185,0	192,3	210,7	196,2	239,7
Жидекті дақылдар жемістері	19,4	20,1	20,1	20,1	20,0
Жанғақ	2,3	2,3	2,2	0,6	1,1

Дәнді (күрішті қосқанда) және бұршақты дақылдарын жалпы жинаудағы ең үлкен үлесін 2016 жылы Солтүстік Қазақстан (24,5%), Ақмола (24,3%), Қостанай (22%), картоп - Алматы (20,2%), Солтүстік Қазақстан (14,7%), бақша дақылдары – Оңтүстік Қазақстан (61,1%) облыстары алады.

Жекелеген ауыл шаруашылығы дақылдарының түсімі

ц/га

	2012	2013	2014	2015	2016
Дәнді (күрішті қосқанда) және бұршақты дақылдар	8,6	11,6	11,7	12,7	13,5
Картоп	165,9	181,5	184,3	185,5	190,4
Күнбағыс	5,9	7,0	6,7	7,6	9,3
Қант қызылшасы (фабрикалық)	168,2	267,7	240,6	232,5	285,5
Шитті-мақта	26,2	28,7	25,1	27,8	26,2
Көкөністер	234,0	238,7	243,0	245,8	250,0
Бақша дақылдары	206,8	212,4	217,1	221,0	221,4
Жүзім	58,0	60,8	58,0	49,3	60,8
Шеکیلдеуік пен сүйекті жемістер	57,1	62,1	65,0	59,0	70,7
Жидекті дақылдар жемістері	72,7	75,0	80,2	81,6	81,5
Жанғақ	58,5	56,2	59,0	14,8	30,6

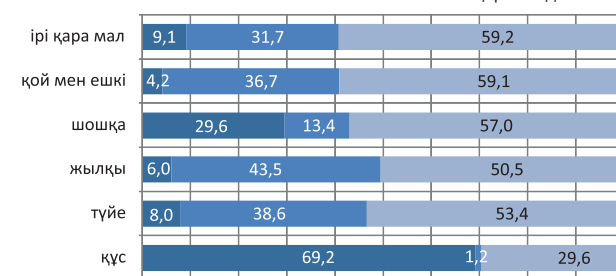
Мал мен құс саны

жыл соңына, мың бас

	2012	2013	2014	2015	2016
Ірі қара мал	5 690,0	5 851,2	6 032,7	6 183,9	6 413,2
олардан сиыр	2 580,1	2 734,9	2 835,2	2 999,3	3 209,9
Қой мен ешкі	17 633,3	17 560,6	17 914,6	18 015,5	18 184,2
Шошқа	1 031,6	922,3	884,7	887,6	834,2
Жылқы	1 686,2	1 784,5	1 937,9	2 070,3	2 259,2
Түйе	164,8	160,9	165,9	170,5	180,1
Құс	33 474,0	34 173,1	35 020,0	35 632,9	36 910,0

2016 жылғы шаруашылық санаттары бойынша мал мен құс санының құрылымы

қорытындыға пайызбен

Мал шаруашылығының негізгі өнімдерін өндіру

	2012	2013	2014	2015	2016
Мал мен құстың барлық түрлерінің шаруашылықта сойылғаны және союға өткізілгені, сойыс салмақта, мың тонна	844,7	871,0	900,2	931,0	960,7
Сүт, мың тонна	4 851,6	4 930,3	5 067,9	5 182,4	5 341,6
Жұмыртқа, млн. дана	3 673,4	3 896,0	4 291,2	4 737,0	4 761,1
Жүн, мың тонна	38,4	37,6	37,8	38,0	38,5

2016 жылғы шаруашылық санаттары бойынша мал шаруашылығы өнімінің құрылымы

қорытындыға пайызбен

Шаруашылықтың барлық санаттарындағы мал мен құстың өнімділігі

	2012	2013	2014	2015	2016
Шаруашылықта сойылған немесе союға өткізілген мал мен құстың бір басының орташа тірі салмағы, кг:					
ірі қара малдың	310	314	322	326	329
шошқаның	98	101	112	104	105
қой мен ешкінің	38	38	39	39	39
Бір сауылатын сиырға есептегенде сауылған сүт, кг	2 219	2 280	2 275	2 321	2 324
Бір қойдан қырқылған орташа жүн, кг	2,4	2,4	2,5	2,5	2,4
Бір жұмыртқалайтын тауыққа келетін орташа жұмыртқа шығымы, дана	213	220	225	234	233